

Inledning

Musikämnen vid Institutionen för musik och bild (MB) på Linnéuniversitetet har haft en omfattande utveckling under de senaste 20 åren. Med sitt ursprung som ämnet ”Musik” inom utbildningar på dåvarande lärarseminariet, innebar övergången till Växjö universitet och sedan Linnéuniversitetet stora möjligheter för ämnets utveckling. (En historik ges i artikeln ”Växjö som musikutbildningsstad” av Boel Lindberg i *Från Sigfridsmässa till The Ark* 2010, s. 39–71.) Idag finns tre musikämnen vid MB: musik som konstnärligt ämne, musikpedagogik och musikvetenskap, samtliga med undervisning inom program och kurser på grundnivå, avancerad nivå (musikpedagogik och musikvetenskap) och forskarutbildning (musikvetenskap). Olika aspekter av musik fokuseras i dessa tre ämnen och forskningen utgår i allmänhet från olika, ämnesspecifika metoder och teoretiska utgångspunkter. Den konstnärliga forskningen är, även i ett nationellt perspektiv, ännu inte särskilt enhetlig, men en viktig aspekt är utforskningen av konstnärliga arbetsprocesser och redovisning av forskningen i olika typer av performance-situationer. De pedagogiska och didaktiska aspekterna är centrala inom musikpedagogik, som tillhör den samhällsvetenskapliga sfären. Inom musikvetenskap, som ingår i den humanistiska ämnestraditionen, studeras musik i historiska och samtida perspektiv utifrån olika teoretiska utgångspunkter.

Att dessa tre ämnen finns inom samma institution är inte vanligt inom dagens svenska högskolesystem. Den kontakt alla anställda inom musikämnen vid MB får med forskning inom sitt eget och närliggande musikområden är därför någonting som är väl värt att lyfta fram. Denna kontakt sker inte minst genom den seminarieverksamhet med fokus på forskningsfrågor som vi drivit inom MB sedan drygt 10 år tillbaka och som har varit en viktig förutsättning för tillkomsten av det här temanumret. Vid ett sådant seminarium uppkom nämligen för ett par år sedan idén att vi skulle göra en gemensam publikation, som skulle visa mångfalden i den forskning som bedrivs inom musikämnen på MB. Det här temanumret av HumaNetten är resultatet av den idén, med tre konstnärliga artiklar, tre musikvetenskapliga samt en artikel i musikpedagogik. Artiklarna förenas av författarnas starka intresse och tro på musikens betydelse för människor i dag, oavsett om det är från musikskaparens, musiklyssnarens eller musikforskarens perspektiv. För samtliga artiklar gäller också att ämnesvalen har en tydlig koppling till den undervisning som respektive författare bedriver vid MB. Under arbetets gång har vi läst och diskuterat varandras texter vid gemensamma seminarier. Det har påmint oss om att gränserna mellan ämnena inte alltid är skarpa. Frågor kring uppföranden av musik och analys av musik är exempelvis ett gemensamt intresse för alla tre ämnena, liksom frågor kring hur musik förmedlas i samhället och förändras över tid. Ansvariga för redaktionsarbetet har varit Ursula Geisler och Karin Hallgren.

Om artiklarna

Inom konstnärlig forskning har intresset för konstnärliga arbetsprocesser en given plats. Genom reflektioner och studier kring den egna arbetsprocessen kan den synliggöras och därigenom diskuteras i ett större sammanhang. Samtliga tre artiklar från det konstnärliga området diskuterar på varierande sätt konstnärliga arbetsprocesser.

Dan Alkenäs (Varp och inslag - ett interventyr i musikskapande) behandlar i sin artikel ett konstnärligt projekt som genomfördes i en skolklass med en musiklärare och 19 elever i 12-årsåldern under schemalagda musiklektioner. Under arbetsnamnet ”Emojis med känslor” undersöktes i fem workshops möjligheter att komponera musik utifrån visuella tecken i form av emojis i ett sammanhang där alla deltagare skulle vara jämställda och viljan att skapa någonting nytt var central.

Hans-Erik Holgersson (Hur ska det låta? Om ett samarbete mellan låtskrivare och arrangör) skildrar i sin artikel arbetet med att arrangera en låt av jazzmusikern Carin Lundin för Växjö stads symfoniorkester, som Holgersson själv är dirigent för. Kommunikationen mellan Lundin och Holgersson, dokumenterad via e-post, visar både hur arbetet med det konkreta verket fortskrider och ger underlag för generella diskussioner kring arrangörens roll.

Björn Elmgren (Promenad på entreprenad! Erfarenheter från arbetet med att ta fram teateruppsättningar på beställning) reflekterar kring tre föreställningar han skapat på beställning från Husebybruk. Elmgren diskuterar förutsättningarna som gäller just vid beställningsverk, och hur kraven som ställs har påverkat honom under arbetets gång. Som en grundförutsättning för hela arbetet framhålls uppfattningen att leken är viktig, både för den som skapar verket och för den som upplever det.

De tre bidragen inom konstnärlig forskning har det gemensamt att den egna verksamheten som konstnärlig utövare studeras som en del i forskningen - utövaren och forskaren är en och samma person. En viss likhet med detta finns i bidraget från musikvetaren Eva Kjellander Hellqvist (”Girls just wanna be fans” - om kvinnligt fanskap), där hon redogör för forskningsläget inom fanforskning inom engelskspråkig forskningslitteratur, med särskilt fokus på genusaspekter och samtidigt relaterar denna aktuella forskning till sin egen mångåriga erfarenhet som ett fan. En slutsats av genomgången av forskningsläget är att forskning kring kvinnor som aktiva subjekt blir allt vanligare, möjligen i takt med förekomsten av fler kvinnliga forskare.

De övriga två musikvetenskapliga bidragen har båda anknytning till musikanalys, ett delområde som med sin betoning av tolkning också i viss mån utgår från och diskuterar ett individuellt perspektiv. Karin Hallgren (Från novell till opera - exemplet ”Drömmen om Thérèse”) granskar adaptationen av en novell av Émile Zola till operan *Drömmen om Thérèse* av Lars Runsten och Lars Johan Werle. Relationen mellan novell och opera diskuteras, liksom det sceniska verkets möjligheter att gestalta ett händelseförlopp och inte bara

berätta det i ord, med flera exempel på gestaltningens betydelse hämtade från operan.

Linus Johansson (Förvirringens vindar i förvandlingens land: Politiska musikvideor på MTV i Kalla krigets slutskede) analyserar ett helt annat material, nämligen musikvideor från MTV under 1980-talet med inriktning på den politiska koppling han ser i ett urval musikvideor. Analysen tar upp samverkan mellan visuella, musikaliska och textliga aspekter. För de fem utvalda musikvideor som är det centrala underlaget i studien ges detaljerade genomgångar av relevanta parametrar i en bilaga.

Musikpedagogerna Petra Assarsson och Lia Lonnert (Didaktiska kategorier inom distansutbildning i musik - en modellutveckling) behandlar den aktuella frågan om undervisning med hjälp av digitala medel. Avsikten är att utveckla den didaktiska relationsmodell, som ofta används inom musikpedagogiskt arbete i skolan idag, till att kunna användas även inom undervisning i digitala sammanhang. Intervjuer med lärare i musik på högskolenivå har genomförts och material från dessa ligger till grund för en diskussion om utveckling av modellen.

Karin Hallgren